СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 54. НЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СИТІ, вівторок, 19-го березня 1946. No. 54. NEW YORK and JERSEY CITY, Tuesday, March 19, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ДЕЛЕГАЦІЯ СІО, ПОВЕРНУВШИ З РОСІЇ, ДОМАГАЄТЬСЯ ПРИЯЗНИ З СОВЄТСЬКИМИ НАРОДАМИ

Комітет Конґресу Промислових Трґанізацій СІО, повернувши із своеї подорожи у Совєтах в місяцю жовтні 1945 р., склав звіт екзекутиві СІО, в ньому представляе в ідеалістичнім насвітленню орґанізацію й працю совєтських робітничих юній і на цій підставі домагається ближчих звязків із народами Совєтської Росії і втримання приязни між Злученими Державами й Совєтами. Делеґація СІО вказуе дороґу, як це зробити. Треба висилати до Совєтів машинерію й різнородні технічні вироби, яких Совєти дуже потребують і так посилити товарообмін між обома краями. В додатку до цього треба побільшити виміну людей між обома краями, а це висилати звідси до Совєтів студентів і робітників на науку і для пізнання тамошних відносин, а звідтам допускати ще більшу кількість людей до Злучених Держав. — На чолі делеґації стояв секретар СІО Джеймс Кері, а з ним були 6 віцепрезидентів СІО, які водночас є головами різних юній, приналежних до СІО. Між ними був і предсідник Морської юнії Джозеф Коран, а також і редактори кількох фахових орґанів СІО.

КАРДИНАЛ СПЕЛМЕН ТАВРУЄ БЕЗЗАКОННИХ ЛІДЕРІВ.

У промові до абсольвентів медичної школи при католицькім університеті Джорджтавн у Вашинґтоні в неділю 17 березня, нюйорський кардинал Франсис Спелмен виразно ствердив, що беззаконні провідники загрожують світовий мир, а кров людства є затроєна войовничим безбожництвом. Тому, що студенти медицини, які оце покінчили свої студії, мають забиратися до лікування здоровля людей, вони теж повинні посвятити себе для освячення життя людей. Така праця це обовязок лікарів і священиків — твердив кардинал.

ПРОҐРЕСИВНА ПАРТІЯ ЗЛУЧИЛАСЯ З РЕПУБЛИКАНСЬКОЮ.

Великою більшістю голосів заявилися делеґати Проґресивної партії з Висканзин злучитися з Републиканською партією на нарадах у Портедж, Висканзин. Кандидатом на сенатора з цеї партії є дотеперішній сенатор Роберт М. Ла Фалет. Проґресивна Партія з Висканзин відірвалася перед 12 роками від Републиканської саме тому, що хотіла вибрати Ла Фалета, який, був її провідником. При голосуванню 284 делеґатів голосували за злуку з Републиканською, а 51 з Демократичною партією. Ця злука є передвістуном якихсь перемін при найближчих виборах на президента.

ПРИСПІШУЮТЬ ЗАКОН ПРО ВІЙСЬКОВИЙ ПОБІР.

Двацять шість членів палати репрезентантів видали заклик до цілого конґресу, щоб приспішити працю для переведення закону про побір рекрута. Підготовчими студіями має манятися спільна конґресова комісія і вона має призадуматися над такими головними питаннями: 1. кілько треба війська для окупаційних цілей і для забеспеки краю? 2. які зміни треба поробити в законі, щоб дістати відповідну кількість вояків-добровольців? 3. чи добровільний побір рекрута є вистарчальний, чи може треба перевести військовий примус? — Президент Труман уже висловив погляд, що система примусового покликування вояків повинна бути продовжена поза 15 травня, коли то кінчиться сила теперішнього військового закону. Такий погляд висловили теж і представники армії та фльоти.

У СЕНАТІ ПРИНЯЛИ ПЛЯН ЗБЕРЕЖЕННЯ АТОМОВОЇ СИЛИ.

Сенатська Комісія для Атомової Енерґії після цілотижневих нарад при замкнених дверех приняла плян, щоб збереження атомової енерґії піддати під контролю президента. Цю постанову мають ще перевести в голосуванню над законопроектом МекМагона, який саме має управильнити продукцію атомової сили і її збереження.

РЕЗОЛЮЦІЯ ДЛЯ ПЕРЕМІНИ О.О.Д. У ВСЕСВІТНІЙ УРЯД.

З конференції делеґатів різнородних орґанізацій, які зібралися на нарадах в Винтер Парк на Флориді, винесено резолюзію, щоб поробити основні зміни в Чартері Обеднаних Держав з метою, щоб цю орґанізацію перемінити на світовий уряд для всіх держав. Законодатним тілом малаб стати Асамблея і вона малаб перевести постанову про особисту свободу в цілому світі.

Гувер виїхав до Европи для студій голоду

Бувший президент Герберт Гувер, як почесний голова Комітету для Голодової Конечности, вибрався в Европу у неділю 17. березня військовим літаком С-54. Він поїхав до Парижа, щоби пізнати потреби Франції, а потім поїде до інших країв цим самим літаком, який є до його диспозиції. Він має за завдання пізнати запотребування харчів в кожнім краю, який лише захоче допомоги. Тому, що Совєтська Росія оприлюднила, що висилає своє збіжжа до Франції, Гувер не поїде до Росії, бо вважає, що там є обильна кількість збіжжа. — Перед виїздом Гувер виголосив зазив до населення Америки, щоб воно щадило харчі для голодних в Европі.

Уступаючий директор УНРРА Герберт Лімен заявив, що уся ця ратункова акція, започаткована президентом, є припізнена і невистарчальна. Для ратунку світу треба більшої урядової допомоги.

АМЕРИКА ПРИЗНАЧУЄ КОРАБЛІ ДЛЯ ПЕРЕВОЗУ РОСІЙСЬКОГО ЗБІЖЖА.

На нарадах делеґатів УНРРА в Атлянтик Сиһі уряд Злучених Держав через своїх представників висловив погляд, що праця УНРРА повинна покінчитися з 1946 роком, а після цього повинна прийти нормальна поміч через закупно потрібних харчів поодинокими урядами. В імени секретаря стейту заявив асистент секретаря С. Тайлер Вуд, що Злучеін Держави вже віддали 9 кораблів типу „Либерті" для перевозу збіжжа з Совєтів до Франції. Ці кораблі поїхали до Одеси і до Новоросійська.

ЯПОНІЯ ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО НОВОГО КРАМУ.

Департамент війни одобрив плян, предложений ґенералом Доглесом МекАртуром, щоб Японія розпочала вивозити заграницю свої вироби, головно шовкові річи та електричні жарівки. Ці продукти призначені для Злучених Держав. Інші вироби мають бути вивожені до Азії іна острови Тихого океану.

Водночас оприлюднено вісти, що вивіз вже розпочався, а кредитів на такий бизенс достарчає федеральна агенція Кредит Камодиті Корпорейшен.

АМЕРИКА ПРИГОТОВЛЯЄ ПРОДОВЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТИ УНРРА.

Представники Злучених Держав на нарадах Орґанізації Ріліфу й Адміністрації Обеднаних Держав (УНРРА), що саме тепер відбуваються в Атлантик Сиһі, хоч в засаді мусять годитися з конечністю, то їх погляд такий, що акція деяких аґенцій УНРРА мусить бути продовжена поза 1946 рік. Такого самого погляду є ґенеральний директор Лімен, який саме уступає із свого уряду, але який поробив уже підготову в деяких ділянках на дальшу мету.

Совєти хочуть дістать в Ірані нафтові концесії й тим заскочити Раду Забеспеки О. Д.

Як звідомляють з Лондону, відбуваються тайні наради між совєтськими нафтовими знавцями і іранським урядом. Звертається увагу, що теперішній премієр, Агмед Ґавам, що щойно вернув з Москви, є тільки позірно ворожо настроєний до Совєтів, а наділі є з ними в близькім контакті. З британійського й американського боку пропоновано іранському урядови предложити цілу справу нафтових концесій Раді Забеспеки Обеднаних Держав, що саме тепер збереться на наради в Ню Йорку. З Тегерану звідомляють, що є побоювання, що там може прийти до державного перевороту, спровокованого партією Тудеґ, що складається з лівих, а властиво з комуністів. Інші знавці іранських справ твердять, що совєтські військові рухи в Ірані мають властиво на цілі тільки одно: Змусити Іран дати Совєтам нафтові концесії.

СОВЄТСЬКІ ВІЙСЬКА ПОКИДАЮТЬ БОРНГОЛЬМ.

Совєти зачинають евакувати данський остров Борнгольм, що має особливе стратеґічне значення, коли іде про панування над Балтиком.

ВТІКАЮТЬ З МАШИНАМИ З СОВЄТСЬКОЇ ЗОНИ ДО АМЕРИКАНСЬКОЇ.

Таке має бути в Австрії, згідно з тим, що пишуть американські кореспонденти. Очевидно, що іде тут тільки про малих промисловців і невеликі машини, які можна розібрати і крадьком, ночами, перевести з одної зони до другої. Пишуть, що це діється тому, що Совєти ставлять у своїй зоні щораз більші домагання до населення і продуцентів, та що є між американською і совєтською зоною велика ріжниця щодо життевого стандарду.

КОМУНІСТИ НА ВАЖНИХ ПОЗИЦІЯХ В АМЕРИКАНСЬКІЙ АРМІЇ.

Юнайтед Прес звідомляє про те, що казав ґен. Чарлз Вилигбай в Гонолюлю про комуністичні впливи в американській армії. Отже він твердить, що комуністи вдерлися у великому числі на важні місця, „зокрема до армейських часописів". Ґен. Вилигбай працював довгий час при ґен. МекАртурі, маючи під собою розвідку. Комуністи, як сарджент Кенет Л. Петус чи капраль Бернард Рубин, що їх викинено з „Старс і Страйпс" в Токійо, це одні з тих комуністів, що „зачинають карієру з Вашингтону, а потім далі". Усе це, куди вони мають іти, казав ґенерал, є вислідом „наперед зготовленого пляну". Петус і Рубін, каже ґенерал, належали до аґітаторів „найрадикальнішого, чи комуністичного напрямку". Наслідком комуністичних впливів в тих ґазетах загострено тепер цензуру по всіх виданнях, що їх контролює армія. Це викликує тут і там протести збоку таких редакторів, що кажуть, що вони ніколи нічим не провинились і на таку цензуру не заслуговують. Цензура ця відноситься властиво тільки до листів, що їх надсилають вояки до опублікования. Навіть в такому випадку цензор не знає, хто писав, бо іде тільки про цензуру змісту..

НАРОДИВСЯ НОВИЙ ОСТРОВ.—Оті камінні скелі, що їх бачимо, були видавно глибоко в морській воді, недалеко японського острова Гоншу. Та вульканічні потрясення висадили їх на поверхню води і так твориться новий остров на яких 600 ступнів широкий, а 75 ступнів понад поверхню моря. За цею появою слідять уважно науковці.

МОСКВА РОЗГОЛОШУЄ „ЗЛУКУ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ З РОСІЙСЬКОЮ, ПРАВОСЛАВНОЮ"

Юнайтед Прес звідомляє з Москви, що передано теж і через совєтське радіо, що у Львові відбувся „Синод" з „представників трох дієцезій Української Ґреко-Католицької Церкви", який вислав письмо до Сталіна, в якому пишеться, що рішено зірвати з Римом і злучитися з „Російською Православною Церквою", себто визнати головою московського патріярха Алексія. Письмо підписали: д-р Гавриїл Костельник, д-р Михайло Мельник і Антін Пельвецький, що входили до президії Синоду. В такий спосіб, голосить московське радіо, скінчилася 350-літня Унія. В письмі до Сталіна Синод дякує йому за політичне „визволення" й „обеднання України від Тиси по Дон", подаючи до відома, що тепер наступило ще й „релігійне" обеднання, теж завдяки Сталінови. Тому 350 років, пишеться у письмі до Сталіна, імперіялістична польська шляхта, поневолюючи український нарід, намагалась відірвати його від рідного пня ще й релігійно. Те їй вдалося при „допомозі гордого Риму, що любується у силі, та що завжди мрів про диктатуру над цілим християнським світом". Ставши тепер „господарами своеї землі", пишеться далі, „скидаємо ще й духовне ярмо", під чим розуміється зірвання з Берестейською Унією з 1596 року і злукою з Римом, а поворот до „прадідної Святої Російської Православної Церкви", якої початок, як пишеться, виходить з Киева — „історичної колиски російсьського, українського і білоруського народу". Герберт Метюз, кореспондент часопису Ню Йорк Таймс, подаючи про це звідомлення з Лондону, пише, що це очевидне, що в тому всьому є два підклади: політичний і релігійний. Теж пригадує енцикліку папи Пія XII. про переслідування українців-католиків з Західній Україні, як і про протести і заяви в справі тих переслідувань збоку кардинала Тісерана в Римі. Теж звідомляє, що совєтська влада арештувала недавно в Берліні Апостольського Адміністратора для українських скитальців, о. д-ра Петра Вергуна, та вивезла його в глиб Росії.

ГОЛОД І ПОЛІТИКА.

Як хто хоче визнаватись в европейських подіях з політичного боку, то треба завжди мати на увазі економічну сторону, або просто — голод. Так представляють цю проблему американські кореспонденти. Всюди є великий брак харчів. Головно бракує — хліба, головної поживи бідних людей. Минулий рік був дуже сухий. Европі бракує 20 міліонів тон збіжжа, коли мати на увазі останні жнива в порівнанню з передвоєнним збором пшениці. Територія, що нормально видавала 45 міліонів тон збіжжя, видала тепер 25 міліонів. Уже це одно вказує наглядно, де корінь лиха. Тому і не диво, що люди просто залякані, що їм прийдеться гинути з голоду.

ОБОРОНЯЄ НЕВТРАЛЬНІСТЬ ІРЛЯНДІЇ.

За останні пять років це перший раз виголосив Імон де Валера, ірляндський премієр, промову до американців через радіо знагоди Дня св. Петрика. Він сказав, що Ірляндія цілком певно не втратила своїх приятелів через те, що держала себе в війні невтрально. Твердив, що тільки велика потуга може видержати модерну війну. Мала держава, навіть як виграла, не має сили настати на це, щоби здійснились ідеали, за які вона боролась. Ірляндія, казав премієр, ніколи не взивалаб Америку іти до війни задля неї, тому певен, що такого домагання не виставляла теж Америка супроти Ірляндії.

РЕФЕРЕНДУМ ВИРІШИТЬ.

Італійський престолонаслідник Умберто підписав заяву якою зобовязався підчинитись рішенню італійського народу в справі монархії. Референдум щодо цього мало би відбутись 2. червня, того самого дня, коли відбудуться загальні вибори.

РОСІЯ НЕ ІМПЕРІЯЛІСТИЧНА!

Таке каже совєтське радіо. І представляє Совєтський Союз як такий, що тільки дбає про мир і забеспеку усіх держав. Росія, кажеться далі, є далека від таких імперіялістичних плянів, які є в головах Чорчила й йому подібних воєнних підбехтувачів. Совєти, сказа далі, не захоплюють ніяких чужих територій, ні не поневолюють ніякого народу. Вони тільки забеспечують спокій і границі.

НІМЦІ ВИНУВАТІ!

Таке пригадує їм тепер кардинал Прайсінґ, берлінський єпископ. Промовляючи знагоди посту, звертав німецькому народови увагу на те, що він мусить довше покутувати, як кожний інший нарід. Церква була переповнена вірними, але головно жінками, що мали бути дуже зворушені, коли кардинал взивав кожну одиницю перебрати на себе частину вини.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПОЛЯКИ

Мусимо відразу зазначити, що якщо ми подали в наголовку статті таку одну назву, на яку треба би принаймні грубої книжки, щоб її вияснити тільки в одному напрямі — у відношені до українців — то зробили це тільки тому, що хочемо коротко відповісти на статтю польського редактора П. П. Йолеса п. н. „Українци", поміщену в нюйорській ґазеті „Нови Сьвят" з дня 12. березня б. р.

Автор зачинає так: „Походжу з Східної Малопольскі і майже цілу молодість провів я в найближчім сусідстві з українцями. Ходив до ґімназії в Коломиї і в Станиславові, а столицею „моєї" Польщі був Львів. Отже знаю українців, знаю українську мову, українську інтеліґенцію і хлопів".

На тому тлі ред. Йолес, оплакуючи траґічний стан українського народу, підкресляє, що українці „в часі цеї війни гірко провинились супроти поляків і свого власного майбутнього. Спочатку вважали німців своїми спасителями, пізніше большевиків, вкінці згубилися і навіть запізно зрозуміли, що властивво найкращою розвязкою їхніх надій і будуччини була Польща".

Уже того, що тут сказано, доволі, щоби відповісти на це так: Не зважаючи на те, що ред. Йолес твердить, що він українців знає, якщо він не кривить душею, а щиро пише, то своїм писанням він дає тільки доказ, що він цілковито не визнається на українських почуваннях і змаганнях і на їх відношенню до поляків, москалів чи німців. Уже те одно, що він сказав, що він походить з „Східної Малопольскі", кінчить з ним розмову. Бо як був він в Коломиї й Станиславові, то тоді навіть ніколи не чув щоб „Малопольска" існувала в тих містах, чи у Львові Там була Східня Галичина. Доперва, як ту Галичину загарбала на своє нещастя Польща Грабского і то доперва по війні з українцями, вона стала „Малопольскою", про що ред. Йолес довідався мабуть аж в Америці, бо й з тою переміною назви не йшло відразу так гладко. Деякі розумніші поляки радили таке не робити. Але для декого з поляків, як бачимо, то це навіть залишилось розумним і по траґедії Польщі і вони цього вперто далі держаться. Друга річ, якої ред. Йолес ніяк не може чи не хоче зрозуміти, це те, що українці не думають в такий спосіб, котрий їх ворог ліпший; польський, чи московський? Вони знають, скільки міліонів українців винищив Кремлін, а скільки натерпівся український нарід під Польщею. Та терпіння і горе не є для українців дороговказом, а є ним щось важніше: Ідея визволення спід усіх окупантів; відбудова української державности на всіх землях, де українці становлять більшість. В очах українців польська ягайлонська ідея скрахувала раз назавжди. Тому і Львів, столиця Західної України, вже ніколи не може належати до Польщі. Він повинен бути українським містом, хоч Кремль пробує зробити його тепер московським, як Польща робила його польським. Не розуміння цього збоку поляків довело до українсько-польської війни, а вкінці до тої траґедії, яку переживають тепер як українці, так і поляки. Та цього ред. Йолес з Малопольскі далі не хоче розуміти. Видно, що Сталін ще декого з поляків замало навчив . . .

Америка збільшає бази

Зі зростом сили держави приходить теж відповідальність — таке тепер загально пригадують. Отим то й наша держава починає надобре відчувати свою відповідальність не лише за охорону своїх громадян, але теж і за оборону слабших держав. А малі держави вчасі загальної небеспеки самі горнуться до таких потуг, що не використували їх слабости для поширення своєї влади.

Це найкраще пізнати по цім, що різні слабі держави радо ведуть переговори з Америкою про використання їхніх посілостей на заложення або на продовження баз для американських воєнних операцій. Це тим дивніше, що ще перед якими двома місяцями ці краї ворожо відносилися до американських пропозицій за затримання баз.

До таких держав належить Данія, Ісляндія, Портуґалія, а навіть і Велика Британія. Свого часу були вісти, що ісляндці неґодують на приявність американців в їх краю і тому дуже нерадо приймали оферту американців, які хочуть затримати воєнні бази для своїх літаків на час миру. Колиж прийшли непевні часи внаслідок безупинної експанзії Росії, ісляндці не лише стали податливішими, але просто ще стараються зеднати американців, щоб вони осталися на їхнім острові, який не має ніякої оборони перед Советами.

Друга така ситуація витворилася в Ґренляндії, яка належить до Данії і тому Данія радо веде переговори з Америкою для віддання їй летунських баз на цьому великому і далеко на північ висуненому острові. Данія знає, якою небеспекою є для неї Росія, від коли вона в с а д о в и л а с я на Борнгольмі. Портуґалія, яка є власницею островів Азорів по середині Атлянтійського океану між Америкою й Европою, хоче відступити Злученим Державам свою базу на острові Санта Марія, а це просто неоцінене як для оборони Америки так і самої Портуґалії.

Америка вже має умову з Савді Арабією про бази в цім краю, а тепер переговорює про дальші бази на Близькому Сході.

Окрему проблему представляють для Америки бази на островах Тихого океану, головно цих, що належать до Японії. Покищо Америка не дуже цим клопочеться, бо ці острови є в її посіданню. Вони стануть предметом міжнародного спору щойно тоді, коли прийде час на мирові переговори. Та покищо ця справа дуже далеко відсунена і хіба якимсь політичним чудом можна буде відбути мирову конференцію згідно з укладеним давно пляном.

Та найважнішою з усих є справа баз, які мають американці на островах і інших посілостях Великої Британії. Чорчил у своїй промові заговорив про потребу американсько-британського військового союзу для оборони перед Советами. При цій нагоді він теж згадав про потребу використання спільних баз для воєнної фльоти і для летунства. Зогляду, що Анґлія має повно таких баз на островах Тихого океану і заґалом по цілому світі, ця справа без огляду на п р о є к т військового союзу представляє неабияку трудність. Америка має вже в посіданню деякі британські бази на підставі умови з часів президента Рузвелта. Ці бази були передані Америці на 99 літ в заміну за воєнні кораблі, відступлені Анґлії в початках війни. Теперішнє положення виказує потребу утривалення існуючих і свіжого надбання нових баз на Карібськім морю для охорони Панамського каналу. Знавці воєнної стратеґії передбачували вже здавна таку конечність і тому появляються в часописах вісти, що Америка вже має готову умову з Анґлією про спільні бази на випадок воєнної конечности. Тому воєнні знавці не дуже журяться критикою, з якою вийшла американська преса над проектом американсько-англійського військового союзу. Знавці розуміють, що критика критикою, а як прийде до війни, то для оборони держави треба буде зробити все можливе і критика мусить втихомиритися.

Впарі з цим виринає питання так званої „суверенности" держав. Це маґічне слово ще й досі вживається на означення поняття „я самий собі пан на свойому ґрунті". Але війна виказала, що суверенність стала лише історичним спомином, коли одні держави по одних почали тратити її перед наступом німців, а тепер перед наступом москалів. Отже слабі держави у власнім розумінню будуть тепер резиґнувати з повної суверенности, щоби лише зберегти хоч свободу громадян та право до самостійного життя. Бо коли держава не може сама себе оборонити перед напасником, тоді вона мусить шукати оборонця, а оборонцеви треба чимсь заплатити. Ця заплата йде коштом суверенности. Іншої ради нема.

Микола Чубатий.

Мобілізація моральних сил християнського світу

I.

Пробудилося сумління новочасного світа на це все, що діється довкруги нас під тером Советської Росії. Заговорили майже рівночасно Святіший Отець, голова Католицької Церкви в Римі, та заговорили теж представники некатолицьких християнських церков, зібрані на своїй першій повоєнній конференції в Женеві, в Швайцарії. Католицький світ та християнський некатолицький світ це два противні собі табори, коли йде про доґмату християнської віри та про орґанізацію церковного життя. Одначе і католицький світ і світ християнський некатолицький однаково порушені тим всім беззаконням, що його нині повно на світі, відколи аморальна та атеїстична Советська Росія стала союзником християнських демократичних держав.

Приязнь демократичних держав зі Советською Росією мала ці наслідки, що демократичні держави не підтягнули Росію на вищий моральний рівень міжнародного життя, але, навпаки, Совети стягали демократичні держави на низький рівень морального поступовання у міжнародних стосунках повоєнного світа незамітно та ступнево. Апізерство супроти Росії для святого спокою казало давати згоду і на насильство над свободою людини, на нехтування священного права азилю відомого та респектоваого в християнськім світі від самих початків християнської ери, а ще навіть дальше взад в старім завіті. Для задоволення Росії сотні тисяч невинних жертв віддані на марне животіння на засланню або й на смерть з хвилею, коли аліянти видали ці жертви в руки червоного аморального союзника. На таке дали демократичні союзники в Ялті згоду, для задоволення червоного опира на Кремлі.

Для задоволення хапчивости червоної Росії нині міліони німецького населення викидають зі Судетів, з просторів східної Німеччини на схід від Одри серед страшних відносин для людей аж надто часто нічого невинних за злочини Гітлера та його верхівки. Серед тріскучого морозу чехи та росіяни ладують старих та дітей на троки, щоби їх вивезти на захід від Одри, або викинути поза лінію окупації на територію американської зони на ласку безпощадної судьби.

Така сама доля стрінула наших лемків, холмщаків та українців перемиського Посяння, бо всемогучий Сталін постановив ці краї раз на все віддати в руки червоної Польщі, кермованої нині сталінським ставленником Берутом.

Свобода віри, по часах трицятьлітної війни, останньої релігійної війни в Европі стала такою фундаментальною засадою людини, що прямо важко було собі представити, що буде ще можливий такий край на світі та толерований серед громади цивілізованих народів, де людина моглаб бути переслідувана за віру. В підсоветській Україні нині розгорілося переслідування західних та карпатських українців за віру саме тоді, коли в Лондоні на засіданнях Орґанізації Обєднаних Держав плянують укладати Чартер Прав Людини, але головою тої самої комісії в и б и р а ю т ь Мануїльського, представника тогож самого диктаторського уряду, що веде переслідування своїх підданих за віру.

Людина нині стала нічим, інтереси та воля диктатора на Кремлі всім. Кремль потрафив свої неморальні практики, заводжені впродовж 25 літ в Советах, перенести й поза Совети на територію, де ступила стопа червоного росіянина. Люди на це дивилися зі счудуванням. Кожен, хто памятав часи якогось сяко тако правного порядку в світі, здвигав раменами, та не розумів прямо, що це все має означати. Чи всі ми летимо, говорилося, в моральну пропасть, що її світови викопує Сталін та його кліка.

Заговорив Вічний Рим.

Перший заговорив римський папа, використовуючи торжества в Римі знагоди встановлення 32 нових кардиналів споміж представників духовенства по цілому світі. Перший раз заговорив Святійший Отець дня 20. лютого до самих кардиналів, вдруге на закінчення торжеств до кардиналів та до дипльоматичних представників при Ватикані, 25-го лютого 1946.

В першій своїй промові папа порушив справу видачі в руки Советів збігців з територій, що були під владою большевиків або свіжо перейшли під сферу впливів Советів. Папа підійшов до справи прямо заявляючи, що Ялтська Умова, з такою постановою „є зрадою моральности та тих ідеалів, за які аліянти боролися". Право азилю для людини противних політичних чи релігійних переконань це фундаментальна засада нашої християнської цивілізації.

Дальше звернув папа увагу на релігійні переслідування в Західній та Карпатській Україні. Советська влада старається насильно насадити там православія всупереч волі населення.

Дальшою справою, що її порушив папа, це справа вояків, що боролися проти Советів безогляду на це, чи боролися вони з німцями проти Советів, чи боролися самі. В обох випадках вони мали якісь цілі та свої ідеї, коли боролися проти советської тиранії й тому їх не можна трактувати інакше, як тільки жовнірів згідно з міжнародним правом. Нині вони є полоненими в руках Аліянтів їм слід признати свободу вибору — вертати до своїх країв, чи користати з права азилю політичних еміґрантів. Зокрема згадав папа про українську дивізію в Ріміні та заявив, що ці хлопці мають повне право до азилю.

Вкінці порушив папа одну справу, так часто надуживану Советами, а це справу „так званих воєнних кримінальників", яких видачі домагаються Совети та советські сателіти Польща, Югославія, тощо. Для Советів та їх сателітів воєнними кримінальниками є всі їхні політичні противники. Їх називають вони воєнними кримінальниками та фашистами на це, щоби тільки їх дістати в свої руки та знищити. Річ природна, що демократичний християнський світ не може байдуже дивитися на такі беззаконня і вони повинні зникнути, якщо наша християнська цивілізація має бути урятована.

З ватиканських кол багато коментаторів тої промови папи додавали, що американська преса, хоч користає з повної свободи та має змогу співпрацювати над усуненням тих болячок на організмі нашої цивілізації, ці справи свідомо промовчує та не дає змоги, щоби американська публична опінія заняла супроти них здорову реакцію. Кілько в цім правди, це ми знаємо найкраще на підході більшости великої американської преси до справи національного та релігійного переслідування українців та до справи визволення України взагалі. Зогляд недразнити Росію та її диктаторів на Кремлі заглушує сумління репортерів з окупованих територій в Европі, де вони напевно стрічаються око в око з українсько-советською дійсністю та її знають.

В другій промові, виголошеній перед кардиналами та дипльоматичним корпусом при Ватикані, папа порушив справу мира взагалі та пригадав свої різдвяні промови в цій справі, виголошувані в часі війни. Мир мусить бути опертий на справедливости та виpозумілости, а навіть на християнськім милосердю супроти противника. Тільки такий мир є в силі бути тривалим та принести правдиве замирення на світі.

Немає сумніву, що обидві промови, виголошені папою знагоди іменування кардиналів немов репрезентантів Католицької Церкви по всему світу, це не тільки є сповненням обовязку папи як сторожа християнської моралі, на світі, але також немов заповітом, що цими промовами папа розпочинає мобілізацію моральних сил по всіх країнах світа, де сягають його впливи, щоби протиставитися цьому, що тепер діється у світі під впливом аморальної політики Советської Росії.

(Докінчення буде).

ФЕДОР КРУШИНСЬКИЙ

Я БАЧИВ НІМЕЧЧИНУ!

(Байки та дійсність про гітлерівщину)

9)

Крім згаданих міст, де я стало перебував, мав я службовий обовязок обіздити цілу область — повіти, міста й села, для огляду таборів, де жили українські робітники. Крім того, мав я нагоду побачити — і Берлін, Гамбурґ, Бремен, Гановер, Люнебурґ і Ерфурт, Майнгайм, Гайдельберґ, Карльсруе і Дрезден, як і багато інших, менших німецьких міст. Це я наводжу для того, щоб показати, що я не з якогось одного кутка, чи міста бачив Німеччину, а проїхав майже всю та бачив більшу її частину. Моя праця вимагала багато руху та контакту з людьми — нашими робітниками, зі сходу й заходу України, як і з іншими чужинецькими робітниками та німцями.

Отже, з загального правила про Німеччину треба зробити виїмок тільки для Ельзасу, Австрії та подекуди й Баварії, де люди інакше настроєні, мають інші погляди та ворожі до Гітлера й його партії подекуди в цілости. Щож до решти Німеччини, то мої спостереження в певній мірі можна узагальнити — зі змякшенням для західньої й південно-західньої околиці, але з загострениям для східньої й особливо північної околиці. Про східні околиці можна сказати те, що я говоритиму про Саксонію.

Скрізь, де я був у Німеччині, скрізь чув я ту німецьку скаргу: ми бідний нарід!... Наче крякання ворон на нещастя.

Цю скаргу з трибуни німецького райхстаґу вмовляв світові й свойому народові Гітлер, за ним на сторінках німецької преси акцентував її Ґебельс, а далі, на всі лади й приклади, цю скаргу повторювали всі німці — прості й інтеліґентні, робітники й багаті власники підприємств, купці й промисловці, партійні й безпартійні. Ця скарга наводилась найголовнішим арґументом, коли Гітлер починав війну з багатими народами, нападали на бідних, цю скаргу наводив мені кожний німецький урядовець, коли я вимагав нагодувати робітників, чи видати сорочку й черевики нашому голому й босому селянинові з Харківщини, чи Тернопільщини, якого німці завербували на роботу так, як він стояв на городі, сапаючи картоплю, чи чистив гній в хліві.

Але чи „бідний нарід" розпочинатиме війну, з метою підбою всієї Европи та чи „бідний нарід" потребуватиме везти дві тисячі кільометрів три міліони робітників до себе на працю — ось що забув Гітлер і німці та що не годилося з байкою про „бідний нарід", дуже вражало людей, а в тому числі й мене вразило. Власне, це відразу кинулося мені в вічі, коли я приїхав до Німеччини. Тим більше, що я приїхав до Німеччини не з України, а Франції, з тієї „багатої" держави, якій німці найбільше заздрили та яку „бідний німецький нарід" таксамо підбив, маючи великий апетит її зїсти, щоб твердіше стояти на Атлянтику. Навіть у порівнанні з Францією Німеччина не виглядала на бідну країну, не кажучи вже про порівнання Німеччини з Україною, виснаженою, окраденою й зруйнованою большевиками та допаленою й доплюндрованою тими-ж німцями.

Прибувши до Німеччини в квітні 1942 р., тобто майже на кінці третього року війни, я відразу почув, що знаходжусь у могутній державі, в країні заможнього народу. А в двадцятому столітті жадний бідний нарід не збудував могутньої держави, яка воюватиме ледве не з цілим світом! Що німці колись, я підкреслюю колись, як їх князі, герцоґи, ґрафи й барони міцно тримали в руках, попрацювали багато й сумлінно, цього ніхто не заперечує. Як і не може заперечити, що в них достаток, а подекуди й заможність, панували ще й в цю пору в Німеччині.

Як би хто завважив, а воно само проситься на язик, що в цей час німці вже мали багато чужого й награбованого по чужих державах, то я це власне й мав на увазі, висловлюючись про „достаток", а подекуди й заможність", бо як би я бажав намалювати ту картину, що робилося з чужим і награбованим, якого тоді вже було багато в Німеччині, то яб мусів ще й додати, що „певна частина німців, особливо партійний гітлерівський світ обідався й збагачувався накраденим по чужих державах добром". Коли я кажу „достаток, а подекуди й заможність", то це стосується до нормального щабля німецького життя на третьому році війни. Треба взяти на увагу, що з накраденого значну частину споживала армія, а крім того Німеччина мала понад десять міліонів чужого робітництва й полонених, яких таксамо треба було хоч і погано, а годувати. Це й робилося з решток того, що німці награбували по чужих державах, бо в першу чергу на награбоване накидалися гітлерівці, набиваючи власні кишені, як і комори та скрині.

Хто подорожував по Німеччині підчас війни та приглядався до життя й населення, той бачив, що „бідний німецький нарід" на 96% дуже добре виглядав, тобто добре їв, добре вдягався й взувався, вигідно й досхочу спав у зручних ліжках, на подушках і під периною, жив просторно й чисто, працював повільно й не потіючи, а бавився й відпочивав не менше, як по інших державах підчас війни, та мав бадьорий, а подекуди й веселий настрій, не дивлячись на війну та її обмеження й жертви. Французькі робітники, які приїздили до Німеччини в значній кількости (було їх біля 800,000), в порівнанні з німецьким робітником виглядали як жебраки — тілом і одягом. А вже не кажу про українських робітників (крім молоді, яка добре виглядала на тілі), особливо зі сходу.

(Дальше буде).

Трагедія українського народу на Холмщині

(З „Вістника Української Греко-католицької Церкви у Франції", ч. 1., Париж, 31. січня 1946).

Всім загально відомий той історичний польський наступ на Холмсько-Підляську землю, що почався від впливів культурних, а покінчився на збройних наїздах. Відома також ексермінація (нищівна) політика всіх польських урядів упродовж 20-літнього існування відродженої Польщі, яка на Холмщині й Підляшші завершилась 1937-38 рр. нечуваним у культурних народів руйнуванням православних церков та намаганням затерти й знищити останнє свідоцтво й слід національної їх відрубности — православну віру.

Зовсім зрозуміло, що упадок польської державної системи, яка провадила акцію переслідування в найбільш чулій і святій царині — релігійній, викликав в українського населення стихійний рух до привернення своїх потоптаних прав, передусім у ділянці релігійного життя — відбудові парохій, а слідом за тим відновлені також культурно-освітніх і господарських організацій, як школи, освітні товариства й кооперативи.

Невже цей елементарний і природний прояв живого православно - українського духа можна було вважати за „кривду польську"? Невже гаряче бажання українців, яких польська рація стану вважала вже за неіснуючих, творити своє власне релігійно - національне життя, був злочином і зрадою, що вимагали негайної реакції польського активу, який відповів на це масовими терористичними та грабіжницько-розбійничими нападами, жертвами яких впали тисячі громадян різного віку й стану, з духовенства й культурних провідників починаючи, а на сірих, темних, національно несвідомих селянах, найдалі на захід висунених українських осель, кінчаючи?

Підчас збройних нападів польських диверсійних відділів (т. зв. Крайова армія) лунали гасла, мовби це помста за мордування польської людности такими-ж диверсійними українськими відділами на Волині чи в Галичині. Чи-ж могла Холмщина й Підляшшя, завжди миролюбно наставлені до своїх сусідів-поляків, з якими робили спільні складки для молитов у церкві й костьолі за панування між ними взаємної згоди й спокою, відповідати за те, що робилося на Волині, чи в Галичині?

Та незалежно від цього, треба, одначе, обєктивно й рішуче ствердити, що акти індивідуального терору та інші прояви протиукраїнського походу заіснували на Холмщині й Підляшші далеко раніше, як почалися протипольські напади на Волині й Галичині.

І з кожним днем на Холмщині радости ставало чимраз менше, а скорботи побільшувалися. Особливо багато припало їх на останній рік німецької окупації. З одного боку руйнуюче переселення української людности, а з другого — багатострадну Холмсько-Підляську землю польські збройні відділи запалили полумям пожеж і залили ріками крови. Запоморочені братоненависним кровожерним духом, польські боївки збройною силою винищували безборонне православне населення. Страшні криваві чини, руїни, безумства й жах огорнули нашу землю, українцями й поляками заселену...

В самому тільки Грубешівському повіті впродовж останнього 1944 року озброєними польськими боївками, які виступали під польськими прапорами, спалено 52 села і замордовано при цьому коло 4,000 селян. Загальні наші втрати на терені Холмщини й Підляшшя виносять біля 5,000 вірних, 15 священиків і 12 дяків...

Такі незмірно великі жертви заплатили ми за нашу безмежну любов до своєї батьківської віри й своєї рідної української мови.

Усе це мусів пережити наш архипастир, митрополит Іларіон, разом зі своїм духовенством і вірними, що кровю засвідчили свою вірність нашим релігійно - національним ідеалам.

Один із найстарших священиків Холмсько - Підляської єпархії, колишній військовий священик польської армії, настоятель К., Красноставського повіту, в якій завжди панувала якнайбільча згода і дружнє співжиття між українським і польським населенням, так описує ті страхіття, що запанували на терені його парохії в наслідок цієї акції 1944 року:

„...Нема в людській мові слів і відповідних висловів, щоб ними можна було докладно й достеменно віддати всі незлічені роди й види моральних і фізичних мук, катування, вбивства, як одиноких людей, так і цілих родин, які відбувалися в К., від місяця січня аж до травня, цього 1944 року. Найуїдливіші, найуразливіші, найогидніші, мерзосвітні образи й наруги над усім, що є найсвятіше, найдорожче й наймиліше для душі й серця українця, — для батька, для матері, для дітей; найогидніший, безсоромний садизм у знущаннях, ґвалтах, битті, каліченні, убивствах старих і малих, чоловіків і жінок, хлопців і дівчат; злодійське грабування й якесь дике плюндрування всього й всілякого рухомого й нерухомого майна, вдень і вночі, господарів заможних і бідніших, удовиць і сиріт. Усе це перекотилося герез наше село з кінця в кінець, не минуло ні одної хати, ні одного хліва, клуні, жадної комори, жадного найменшого закутка, якщо він тільки був український...

В зимі люди на ніч виходили в поле, закопувалися в сніг і так ночували з малими дітьми. Як потепліло й земля відтанула, люди як кроти заривалися в землю, цілими днями й ночами безвихідно сиділи в ямах-сховищах... Але це не помагало: кати натрапляли на слід, висліджували людей, находили їх у снігу, витягали з ям і сховищ. Почали люди в світ за очі із села втікати: чоловіки кидали жінок, батьки дітей, діти батьків. І це не рятувало: за втікача батька приймав муки і смерть син, за сина батько, мати, за чоловіка жінка... За що так терпіли люди? Кати кидали різні гасла „Давай бронь! Давай войскове жечи! Плаць контрибуціє! Помста за полякуф вижнентих пшез українцуф! Москалі за Буґем! За утшимане лончносьці з пшецівпольскімі організаціямі!". Взагалі кидали гасла, які кому слина на язик приносила, волікли в ліс, де розпинали, вішали на деревах; гнали в ріку Вепр і живцем топили, як котят, привязуючи камінь до шиї...

Нарешті... від Пальмової католицької неділі почало з цього апокаліптичного мішка показуватися й шило: „Свентковаць Вельканоц разем з намі! Свентковаць Пасхен в косьцеле! Ма пшестаць схизматицка вяра. До 1. V. мусіцє вшисци пшейсьць на вярев католіцком! 13. V. останні термін!..." і всіх наших людей погнали гурмою до костьола...

А оце підсумок наших страждань: втікло людей з парохії — 30 родин; побиті й покалічені — майже всі; зруйновано хат — 20; пограбовано майно — у всіх; застрілено людей — 20; замордовано на смерть колами, ножами — 3; зарізано пилою — 2 (перепилено); загнано, нарешті, до костьола — біля 450. Позістало в вірі православній кільканадцять старих жінок і чоловіків...

Коли митрополит Іларіон 22. червня 1944 року несподівано заїхав у це поруйноване село, збіглися люди, як привиди, і від плачу не чути було голосу розмов... Люди змусили свого архипастиря скоріше виїздити, бо польська боївка була недалеко. І старий митрополит, зі слізми на очах, поблагословив своїх вірних, що попадали навколішки, й тихо відїхав...

Цю, згубну для обох народів, акцію митрополит Іларіон суворо осудив, і, як тільки прийшли вістки про перші напади на українські села, гаряче закликав у своїх Архипастирських Листах та з церковного амвону в Холмській Катедрі, а також підчас візитації парохій, до братньої згоди й мирного співжиття з сусіднім братнім народом польським, суворо наказуючи: „Рука твоя нехай не підійметься на безборонного брата!". Апелював до сумління представників польської еліти духовної й світської та стукав до сердець тих, хто на грудях своїх носить св. Хрест. Закликав усіх людей доброї волі й чистих рук, кому не є байдужою доля обох народів, щоб спинити страшне безумство. У день Святої Трійці, 4. квітня 1944 року владика Іларіон випустив у цій справі свого Пастирського Листа „До всіх людей доброї солі", але німецька цензура не дозволила його опублікувати...

Під впливом гарячих архипастирських закликів, появився український голос до людей доброї волі з приводу масового винищування українців поляками на Холмщині й Підляшші („Спиніть безумство!"), що його піднесли пастирі й світські люди, яких доля поставила на чолі організованого життя на Холмщині й Підляшші. Був це голос усіх наших інституцій до людей доброї волі двох братніх по крові, а тяжко в історії розєднаних народів, українського й польського, голос обуреного розуму й почуття, голос розпучливого протесту й останньої пересторога для тих, що в засліпленні своєму робили братовбивчу Каїнову роботу на цій багтострадній землі...

Ось зміст одного з багатьох листів, що їх отримувала 1944 року Холмсько-Підляська Духовна Консисторія:

„Посилаючи сто злотих, селяни Новосілок просять відправити молебня перед іконою Холмської Божої Матері за привернення спокою поміж католиками й православними, які спільно погодилися й замовили Службу Божу в церкві й костьолі. Священик В. Хруцький, 30. III. 1944. (Див. „Звідомлення" ч. 7, 31. квітня 1944 р.).

Настоятель парохії Новосілки, Грубешівського повіту, священик Микола Гольц, разом з польським священиком, дня 14. берзня 1944 року, обїздив околицю, спільно закликаючи своїх вірних обох церков до згоди й братерського співжиття. А через кілька днів польський священик, нічого не сказавши, виїхав з парохії, а священик Микола Гольц був замордований польською боївкою, разом зі 130 своїми вірними, і його тіло знайшли в хліві, гноєм прикрите, в одного польського кольоніста...

А німці на все це дивилися спокійно й ніколи не перешкоджали полякам нищити українців...

І всі нас покинули, всі уряди розбіглися з Холмщини, і свої й чужі. Але наш митрополит Іларіон сидів до останнього дня в Холмі, паражаючи кожного дня своє життя на небезпеку й таки керував церквою, рятуючи її від розвалу. А дивлячись на свого архіпастиря, сиділи до останку по своїх парохіях і ми, рятуючи, як могли, своїх вірних. Сиділи, хоч і ночували на деревах, по полях та лісах, хоч і вдень часто приймали мученичий вінець...

Священик-холмщак.

ЩО ПИШУТЬ?

У ЗБАРАЖЧИНІ ЗА БОЛЬШЕВИЦЬКИХ ЧАСІВ

Скиталець зі села Лисинці, повіт Збараж, прислав листа до односельчанина в Ню Гейвен. Лист писаний 22. червня 1943 ким іншим, вказує на знищення села і на методи нищення українського народу большевиками перед- приходом німців. У листі сказано між іншим:

„Я Вам пишу багато цікавого з нашого села, а особливо, як то большевицькі кати руйнували наше село і вимордовували нарід або вивозили на Сибір. Ви може в Америці нічо не знаете, а ще може йде там пропаганда, що большевизм добрий. Хай Вас Бог боронить опинитися під большевицькою рукою, так як нам трапилося через два роки. Я пічну з мого боку села і вичислю людей, яких большевики помордували. (Тут вичислив автор листа 18 господарів по імени, а потім пише): Тих усім вимордували по кріміналах у Львові й у Харкові чи в Житомирі, а Реймиш Семко був розстріляний, в кріміналі був збожеволів і його застрілили.

„Тепер ще напишу, кого вивезли на Сибір з цілою родиною. (Тут вичислено 9 родин, а дальше написано): Ще декого мали вивезти, але ті люди повтікали і ховалися 14 місяців по стрихах. І то не вони самі, але з ними багато людей з нашого села, а з ними і з сусідних. Ми також були зараховані до висилки на Сибір, бо я переховував одного учителя у себе. Але вже не могли того зробити, бо вибухла війна і прийшли німці. Мали вивезти на Сибір усіх таких, що то їх діти, чи батьки чи кревні працюють десь заграницею. Такі, що їх вивезли на Сибір, пропали без вісти. З нашої Галичини перед війною вивезли на Сибір яких 14,000 людей і тільки вимордували. Такий то був наш „рай" під большевиками".

Конвенційні проекти

18)

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Братство Рожд. Пресв. Богородиці, 259. відділ У. Н. С., ухвалило на зборах 17. лютого такі проекти на конвенцію:

1) Знизити членам відсотки від позичок на поліси.

2) Союз повинен оплачувати відділових урядників і галю на збори.

3) Дати даром часопис раз на тиждень для тут роджених членів У. Н. Союзу.

4) Помагати фінансово спортовій акції молодих членів У. Н. Союзу.

5) Секретарі відділів повинні мати в запасі найменше 10 платничих книжечок, бо як котрому членови вийде книжечка, то секретар не має де записати, що одержав вкладку, а тому мусить писати часом по одну книжечку до Союзу та подавати імя і назвище члена, а це забирає багато часу. Отже треба дати секретарови платничі книжечки скільки він жадає, а при кінци року жадати від нього звіту, кому видав.

Василь Горінець, предс.
Іван Побуцький, секр. і делеґат.

—o—

19)

ШІКАҐО, ІЛЛ.

На місячних зборах 221. відділу У. Н. С., які відбулися 10. березня 1946, ухвалено такі проекти на XXI. конвенцію У. Н. Союзу:

1. Створити при головній управі У. Н. С. окремий Орґанізаційний Департамент, який має дбати виключно про приріст членства У. Н. С.

2. Наступна конвенція повинна вже нарешті рішити про набуття Дому для старців членів У. Н. Союзу.

3. Делеґата на конвенцію повинен висилати відділ, що має не менше як 100 членів. Малі відділи мусять лучитися.

4. Обмежити час на дискусії над справозданнями урядників в часі конвенції.

5. Для пропаґанди Союзових справ уживати крім преси також і радія бодай раз в місяць.

6. Відділові касієри і фінансові секретарі мають бути платені касою централі У. Н. С., а не відділовою касою.

7. Бондовання відділових касієрів має фінансувати централя, а не відділи. Це відноситься лише до тих відділів, що мають не менше як 500 членів.

8. Піднести висоту обезпечень в Союзі до суми $5,000.

За заряд відділу 221 У. Н. Союзу:

П. Васильовський, предс.
Д. Максимюк, касієр
М. Баран, рек. секр.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Ці всі делеґати, що писали до пані Малевич у справі замовлення кімнати на час конвенції, дістали кімнати в готелі FORT PITT. Отже без різниці, чи заряд цього готелю повідомить їх, чи ні, кімнати для них є замовлені в згаданім готелі.

Головна Канцелярія.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

ДЛЯ ДЕЛЕҐАТІВ З НЮ ЙОРКУ, НЮАРКУ ТА ПОБЛИЗЬКИХ ОКОЛИЦЬ

Делеґатки й делеґати, що відбули наради в Ню Йорку та Нюарку, рішили їхати на конвенцію У. Н. Союзу разом цим поїздом, що виїде з Ню Йорку, з Пенсилванії стації, в неділю, 24. березня, в годині 8. рано. Цей поїзд буде ставати в Нюарку в год. 8:15, в Ню Бронсвік в год. 8:35, а в Трентон в год. 9. Делеґати повинні зібратись разом у Ню Йорку в год. 7:30 рано, а в Нюарку в год. 7:45, коло „Інформейшен Деск", а тоді урядник Пенсилванійської компанії запровадить їх до поїзду, до якого буде долучена окрема модерна кара, про яку вистаралась головна канцелярія У. Н. Союзу.

Головна канцелярія У. Н. Союзу.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДЕРБІ, КОНН.

З новорічної забави на поміч скитальцям.

Члени Товариства Запорізька Січ, від. 23. У. Н. Союзу в Дербі, устроїли дня 20. січня б. р. новорічну забаву і по смачній вечері не забули й за голодних скитальців По вечері підписаний забрав голос й згадав про колишні веселі свята на рідних землях, де то молодіж весело забавлялась, ходячи з колядою, а відтак з щедрівкою. А що сьогодні там на рідних землях діється? Там нема тепер тої веселої молоді, бо прийшов один ворог і забрав на примусові роботи до Німеччини, а другі вивтікали перед наступом другого такого ворога й тепер загибають по чужині. А ці котрі зістали на місці, то про них і чутки нема. Тому зложім, хто що може, хоч для тих нещасних жертв, які тиняються по чужині, голі й голодні.

Предсідник Теодор Захарієвич покликав п-ну Йосифину Мартишко, яка враз з підписаним перевела збірку. Зложили: По $2: І. Возьний й А. Калина; по $1: Т. Захарієвич, В. Калина, Я. Коротащ, В. Шуран, І. Прийдун, А. Чернецька, Н. Піотні, Ф. Співак, І. Бенковський, І. Мартишко, Г. Труш, І. Капуста, І. Бенковський мол., Олена Прийдун, Н. Мудрий, А. Адзіма, Т. Кісик, В. Захарієвич, А. Верастро, І. Бартош, Г. і Марія Лескі.

Разом $27, а дрібними $5. Разом $32, які вислано до Злученого У. А. Допомогового Комітету в Філядельфії.

В. Калина.

—o—

АМСТЕРДАМ, Н. Й.

Коляда на допомогу жертвам війни.

Зложили по $5: М. Мельничук, Е. Теплий, В. Труфин, Н. Зюбровський, В. Петришин, М. Кожух, Ю. Кожух; по $3: Е. Федишин, Ю. Варшона; по $2: В. Михалюк, О. Базарніцький, І. Макаровський, П. Чучман, А. Вітковський, Й. Базарніцький, А. Гулик, Н. Косован, С. Цюпка, Г. Мидвідь, С. Коніцький, І. Бабак, П. Мурий, А. Мурий, А. Патер, П. Підлиський, Д. Митолінський, Т. Сюрко; по $1: В. Папура, Ю. Грицай, М. Тарнавський, М. Крушина, А. Квас, П. Дворянин, М. Калитин, Я. Варшона, А. Гарболінський, І. Малюкевич, А. Гнип, К. Петриця, К. Дутай, П. Бедзіс, М. Мокрій, С. Комаранський, І. Бабій.

Зібрано разом $94. Збірку відіслано до українського Допомогового Комітету в Філядельфії. Колядою занявся Місцевий Догомоговий Комітет, а це: Д. Митолінський, Т. Сюрко, Ст. Цюпка, І. Макаровський.

—o—

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Коляда для скитальців.

На спільних зборах ОДВУ, від. ч. 21, і Українського Золотого Хреста ч. 19 у Філядельфії були присутні два ветерани з теренів війни в Европі. Не одному з присутних протиснулася сльоза, бо годі було здержатися, слухаючи оповідань ветеранів про те, як то їм доводилося чути й бачити страхіття, які пережив український нарід під московськими і німецькими тиранами.

При кінці закликали бесідники до якнайбільшої помочі тим, що скитаються по різних краях Европи. На цей заклик члени відгукнулися тим, що пішли з колядою на скитальців.

І хоч у Філядельфії було яких пять партій, що ходили на таку саму ціль, то нашим членам ї членицям таки вдалося заколядувати $107. До цього додано з каси $50. Разом передано д-рови В. Ґаланови до З. У. А. Допомогового Комітету $157. А в травні маємо дати баль, з якого весь прихід буде призначений на скитальців.

Жертвували по $5: А. Рутецький, Б. Данківський, В. Коцюбайло, С. Мілян, Т. Лузецький, Г. Дмитруш, В. Іванковський, Н. Ворончак, І. Харамбура, Прогресивний Амер. Укр. Клюб; по $4: М. Сивуляк; по $3: І. Хромчак, М. Насевич, С. Сеньків, А. Бережницький, М. Максимюк, М. Студент, М. Курман; по $2: П. і К. Семен, А. Яремко, С. Гаврилко, Й. Мазур, д-р Т. Рибачок, І. Студент, В. Стриковський, К. Піщальник, С. Борис, Н. Поточняк, М. Дубас, С. Станчак; по $1: М. Колодницький, Е. Станчак, С. Сенів, Н. Волос, В. Вітошинський, В. Василюк, М. Фука, Г. Пташинський.

Маріян Студент.

—o—

РАЧЕСТЕР, Н. Й.

З коляди на українських скитальців.

Коли в людей є добра воля, патріотизм і завзятість, то й народна робота виконується якслід; снуються нові пляни на будуче і життя в громаді прибирає все нових форм і розмаху. Активні стають активнішими, а ті, що дрімали, прокидаються і собі беруться до чину, здоганяють передових.

У нашій громаді, як показується, є люди, що вміють працювати для народної справи, коли того вимагає потреба і конечність. З нагоди Різдва наші ґазди і ґаздині по давному звичаю пішли колядувати на поміч для скитальців в Европі, не зважаючи на комунікаційні трудноці і перетомлення. Ті колядники глибоко відчули душевні і фізичні терпіння людей, викинених наїздниками поза межі рідного краю на ласку вільних народів і добродійних організацій. Вониж, ті скитальці, ніколи в життю не просили шматка хліба ані одежини, але нині вони всі убогі і звертаються до сумління українців, до їхнього милосердя, просять помочі, на яку вони вповні заслугують. Вони живі свідки визвольної боротьби українського народу, що не подалися, не склонили голови перед тиранами, не сплямили чести України. Нині вони живуть нужденним життям і є свідками, як український нарід за свої міліонові жертви на полях бою проти німецько-фашистівського злочинця не дістав належної заплати, не дістав волі, яка йому слушно належиться. Найже всі вільні народи дізнаються правди і застановляться: Чому то сотні тисяч невинних людей не можуть вертати на рідні землі, а волюіть мучитися в чужині. Знов нашим тут обовязком є подвоїти поміч тим збігцям, бо ніхто з нас не хоче, щоби ті мученики гинули з голоду і холоду.

На ту ціль ходили колядувати: Пані: Ева Ґерула, Параскевія Росоловська, К. Олексин, Катерина Белей, Ксеня Лялька, Марія Теркулич, Текля Януш, Розалія Кушлик. З мужчин: Анд. Задорецький, К. Шевчук, Мирон Сокільський, Роман Гладун, Ксаверій Воробець, Микола Мазурчак, Григ. Булавинець, Ів. Гнатків, Іван Луцишин.

Жертвували: д-р Степан Сукованченко $10; по $5: Українсько-Американський Клюб, о. Василь Турула, Р. Гладун, К. Шевчук, М. Пукіш, І. Морган, Л. Матковський, Дж. Севедж, Шереліс Кол і Кок Ко., Я. Дмитрів, І. Гуміцький, В. Вовк, К. Белей, І. Попівний, К. Малик, І. Манець, Т. Януш; по $3: А. Задорецький, В. Гранковський, Д. Мацьковський, М. Пічак, А. Мендик, Е. Худяк, І. Пастущин, Р. Пристай; по $2: В. Пригода, М. Грицак, І. Качмар, Б. Гарбуз, С. і В. Николайко, І. Бардашевський, І. Сулима, Ф. Якимович, Ф. Якимович, П. Возняк, І. Романів, І. Дмитрук, І. Швець, І. Стерида, М. Яніцький, І. Теребушка, А. Пінковський, О. Сорохтей, Л. Антонів, П. Заяць, Т. Шурґот, І. Клодзінський, А. Пічак, М. Грицак, Р. Дмитрів, К. Воробець, І. Флічук, К. Сорохтей, П. Гранковський, А. Романський, М. Бамбуровська, В. Пукіш, М. Гойсак, Р. Кушлик, М. Шварц, П. Блага, С. Гунька, К. Васьків, М. Онуфрик, П. Росоловська, Е. Ґерула, К. Олексин, Е. Бриславська, З. Гунька, А. Юган, Ф. Писко, І. Сорохтей, М. Кобрин, Д. Коритко, М. Сокільський, П. Балван, І. Головка, М. Колданський, С. Свериде, С. Федоришин; по $1.50: І. Ганчук; по $1: А. Мельник, Г. Лилак, І. Качала, К. Дума, Й. Андрусів, В. Пристайко, А. Плюта, М. Сорохтей, П. Гринів, В. Британ, П. Лисько, А. Кіценко, М. Колданська, М. Псюк, Т. Базів, М. Крик, М. Ланів, К. Андрусів, Ю. Лиса, А. Майлек, К. Дорофей, Н. Шеремета, А. Паснак (Петра), І. Луцишин, І. Кубарич, І. Нищук, А. Майка, І. Питутей, В. Попович, А. Борешевська, Г. Тихий, М. Рудий, С. Музичка, С. Петришин, А. Башта, В. Паньків, Ф. Сливінський, А. Андрусів, П. Псюк, Т. Писко, Ф. Голод, М. Плюта, А. Мельник, Т. Бреславський, І. Гродзік, М. Маштала, М. Бойко, К. Гнатів, О. Гринчук, І. Крайовський, П. Довгий, М. Сорохтей, М. Легкий, І. Чорненький, І. Паламар, В. Андріїв, М. Савульський, Д. Даців, М. Пічак, М. Микитинський, А. Іванів, В. Максимів, Т. І. Тиханський, П. Николайко, П. Драґанчук, М. Кравець, Д. Братусь, О. Чорненька, П. Шалгецька, К. Лялька, М. Теркулич, А. Панчишин, А. Злебська, М. Місюра, А. Петрів, М. Швець, М. Дорофей, М. Онуфрик, М. Кісіль, М. Ткачук, М. Ходак, М. Білецька, М. Юрків, А. Пастернак, О. Скробач, Е. Кушлик, А. Андрусів, Н. Грабовський, М. Притула, А. Павлович, С. Ґловацька, С. Сопків, О. Ламбі, а решта дрібними.

Усі ґрупи разом заколядували $328.

Разом доходи були такі: У касі Комітету було $73.31; додали до віча із вересня: Гнат Бояновський $5 і С. Воробець $1.50. Чистий дохід з балю $112.03, а з коляди $328. До цього ще Українсько-Американський Клюб $100. Разом доходів було. $619.84.

Розходи: З віча з вересня і пересилка одягів, обуви, оголошення і інші $51.45. Вислано до Допомогового Комітету в Філядельфії на збігців у лютім 1946 $500. Разом розходу було $551.45. Остає в касі $68.39.

Належить тут згадати, що Українсько - Американський Клюб жертвував уже другу сотку на збігців, не зважаючи на те, що ця орґанізація купила недавно дім і видає гроші на перебудову внутрі та на уліпшення. Тому Допомоговий Комітет складає урядови і членам ще окрему щиру подяку в імени скитальців. Рівнож дякуємо колядникам і всім жертводавцям.

За уряд Допомогового Комітету:

Конст. Шевчук, предс.
Р. Пристай, секр.

Шукають своїх рідних

ҐРУПА Б.

УВАГА: Пишучи до Укр. Доп. Комітету, проситься з початком листа подати, в якій ґрупі і під яким числом є дана особа.

• • •

36. Харків Омелян, пошукує Харкова Омеляна в Ню Йорку.

37. Солуха Константин, Київ, шукає Федотів Миколу.

38. Василькіоті Микола, з міста Севастопіль, шукає двоєрідних братів: Василькіотті Миколу і Митрофана, а також Смірнова Михайла, в Америці.

39. Ковалів Василь з села Риків, повіт Золочів, шукає сестру Хома Олена і Олексу, Канада, правдоподібно в Торонто.

40. Кловак Петро з с. Дубівці, шукає стрия Кловака Гната в Канаді.

41. Діяконова Олександра Дубрівка шукає сестру Шевченко Олену, Вінніпеґ, Канада.

44. Теодорович М. з Бібрки, шукає брата Теодоровича Антона в Ню Йорку.

45. Це[illegible] С. з с. Михновець, шукає Ра[illegible] Михайла в Ню Йорку і Вовканича Максима — також.

46. Кріль Петро, син Михайла з Балигорода, шукає вуйка Соханчака Антона в Філядельфії.

47. Личик Юхим з Рівного на Волині, шукає проповідника Василя Кузіва в Нюарку.

48. Мельник Дмитро з Кути коло Золочева, шукає Михайла Михайлішин з родиною в Канаді.

49. Стешин Нестор з Березовиці, коло Тернополя, шукає приятеля Житинського Михайла в Канаді.

50. Текля Дорош пошукує брата Миколу Дороша (останньо перебував у Торонті — тепер в Гемтремк, Міш.).

51. Борис Олекса з Ярослава, шукає Бориса Дмитра в Канаді.

52. Мельник Ярослав з Блюдник, шукає брата д-ра Мельника та нотаря Мельника Осипа в Ню Йорку.

53. Співак Петро з Березівки шукає брата Івана в Ню Йорку.

54. Федорчак Микола з Рошнів шукає Солтус Анну і Івана в Торонті, Канада та Мойсей Анастазію по мужі Кецка з мужем Лукіяном в Канаді.

55. Бриґідер Корнило і син Василь з Красносільці шукають Осадчука Василя і Марію з Таращуків в Торонті та Банира Петра в Монтреал, Канада.

56. Бриґідер Корнило і син Василь з Красносільці, шукає Телевяка Романа, Аґреса Прокопа сина Антона та Зварича Антона сина Василя в Ню Йорку.

57. Струць Іван син Антона з Старого міста, Лежанськ, шукає Сірий Степанію та Ваньчика Олексу в Канаді.

58. Кудрик Осип, син Івана уроджений в Камінці-Лісній, шукає Ґелетія Івана та Андрія в Ню Йорку.

59. Боднар Надія дочка Тимка шукає Боднара Михайла та Миколу в Канаді.

60. Боднар Надія дочка Тимка шукає Довгальського Олександра в Ню Йорку.

61. Володимир Смальстоцький шукає Володимира Харкова сина Марії з села Намилова, пов. Радехів, який виїхав до батька в Шікаґо 1920 р. і там перебуває.

62. Кузь Пилип з Рикова пов. Золочів, шукає сестру Олену Цвик по мужеві Брумаров та її мужа Крето в Торонто, Канада і шваґра Ковальчука Петра в Ню Йорку.

63. Футерко Михайло з Зарваниці, повіт Золочів, шукає Ксеню Маліновську, по мужеві Шкварок, в Ню Йорку, та сестру Зофію Шпак по мужеві Семалішин в Ню Йорку, і Антона Маліновського в Ню Йорку.

64. Антоніна Адам з Малястова, шукає брата Шіпіло Михайла в Америці та тітку Пюхна марію в Ставфорт.

65. Лисий Михайло з м. Борщева шукає вуйка Івана Голубця в Белфонт, Америка

66. Д-р Войнаровська Емілія, уроджена Несторчук, донька Іванини з Губіцьких Несторчукової, шукає в Шікаґу Іванну Губіцьку замужну Говарт, що прибула до Шікаґа 1922 з Польщі і замешкала в Шікаґу в Юлії Масаро під прізвищем Губіцької.

67. Д-р Войнаровська Емілія з Несторчуків, донька Іванни з Губіцьких з Теребовлі, шукає тітку Юлію Масаро або її синів в Шікаґу.

68. Фішбут Валентина з Дніпропетровська шукає тітку Дженіладже Зоя в Ню Йорку і двоєрідного брата Девіладже Сергія в Ню Йорку.

72. Яремко Анна з села Германівка, пов. Борщів, шукає Саранчука Степана свого сестрінка в Канаді, та братову з дітьми також.

74. Ковч Іван з с. Панівці, шукає вуйків Ковчів Василя і Данила в Монтреал, Канада.

76. Велхотько Федір з с. Антонівка шукає Булковицького Степана з села Антонівка, в Канаді.

77. Заліщук Василь з с. Стинава Нижна шукає стрийну Катерину Заліщук з дому Мельник, та Василя Васильчук, а також Юрка Воронко, в Канаді, і Василя Турчина, сина Пилипа, в Америці.

78. Турчин Микола, син Матвія, шукає Турчина Василя та Василя Васильчука в Канаді.

80 Лотоцький Михайло з Липиці Долішньої, шукає братів Миколу і Іляька Семеген з їхніми родинами в Дітройті та брата Лотоцького Степана в Рачестер.

81. Базьо Стебницький, син Миколи з Турки над Стрием, шукає о. Йосифа Желіховського, Івана Дороша, інж. Григорія Німців, Юлію Німців, Миколу Стебницького, всі вони перебувають в: Пітсбурґу Мікіс Ракс, Ню Йорку.

82. Голубович Володимир з с. Васильків, пов. Копичинці, шукає стрия Мілька Голубовича та Томаша Голубовича в Канаді.

83. Вовканич Галина; донька Максима з с. Мшанець, шукає стрийка Ігната Вовканича, перебуває в Ню Йорку.

84. Войціховський Михайло з Могильниці шукає стрийка Михайла Войціховського в Ню Йорку та Михайла і Осипа Яворського в Канаді.

85. Сиротюк Микола, син Іллі з Микулинець, шукає Осипа Сиротюка та Володимира Сиротюка в Торонто, Канада.

87. Костюк Дзюнев шукає Ліхтнера Тадея, в Шікаґо.

88. Чуйко Ярослав з Бібрки шукає Бобечка Петра в Канаді.

89. Микола Масний шукає Баняса брата Іллі, в Саскачевані, Канада.

90 Підгірський Павло з с. Мужилів, шукає тітку Параскевію Миц з дому Юркевич в Спрінтел, Канада.

91. Оріщук Микола, син Івана і Марії, зі Станиславова, шукає Гаврищка Адама з Оріховець, пов. Перемишль, в Канаді.

92 Домка Козира зі села Білявинець, шукає Гната і Хрестину Вонсяк та Петро і Анну Жукевич зі села Білявинець, пов. Бучач, перебувають в Канаді.

93. Марків Михайло зі села Скоморохи, повіт Бучач, шукає Дмитра Дмитра Красножоного і Анну Годуліч зі с. Скоморохи, живуть в Америці.

94. Марія Пундик, дочка Івана Карковця з с. Городка, пов. Луцьк, шукає Пантрата зі с. Білосток, пов. Луцьк, перебуває в Канаді.

95. Юрій Пундик і Микола Сергійчук шукають Степана Сергійчука з с. Борщівка, Кремянецького повіту на Волині, перебував в Арґентині.

96. Іван Куркаш, син Федора, шукає Куркаша Івана, Куркаша Семена і Куркаша Марію з Кремянеччини на Волині, перебували в Буенос Айрес, Арґентина.

97 Іван Куркаш, син Федора, шукає Комарчука Никифора з Камянеччини на Волині, перебуває в Канаді.

По інформації писати до: і конечно подавати число і ґрупу.

Всіх пошукуваних проситься голоситись подаючи ґрупу і число до:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa., U. S. A.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 29. грудня 1945 р. помер по короткій недузі, довголітній урядник від. 74 У. Н. Союзу,

ДМИТРО ОЛАЧ.

Похорон відбувся 2. січня 1946. Покійний походив зі села Торчевичі, пов. Самбір. Вступив до Союзу в 1915 р. до від. 250, а в році 1922 зорґанізував в Ню Кесл, Па., від. 74, в якім занимав на переміну уряди предсідника й секретаря. Полишив у смутку жінку Марію та діти Стелу, Анну, Івана Джун, Едвард, Річард і Керолін. — В. Н. П.!

ПОШУКУЮТЬ

МАЛАНЧУК ПОГОРЕЦЬКА ЕВГЕНІЯ (табор Fuessen Bayern, Germany, шукає **ПИЛИПА, ГАВРИЛА** і **МЕТОДІЯ МАЛАНЧУКІВ** з Грамошівки, Чортків.

КАРДАШЕНКО МАРКІЯН шукає **Mrs. ХРУНЯК АННА,** Salem, Mass.

ЛІНИНСЬКИЙ ІВАН шукає **МИХАЙЛА ЛІНИНСЬКОГО,** Youngstown, Ohio, і **МИКОЛАЯ МАКАРА,** Youngstown, Pa.

МАРІЯ ШВЕЛЬ-ЛЕВИЦЬКА шукає за **ВАСИЛЕМ ШВЕЛЬ,** син Василя, з Жидачева, перебуває мабуть у Ню Йорку. — По ближчі відомости пишіть на адресу: 52,4

JOHN KLODZINSKI
221 Ernst St., Rochester 6, N. Y.

ЕВГЕН БІЛАС
(син Марії Білас з Кукульських) пошукує своєї тети,
АННИ СТАШКІВ
з дому Кукульських.
Походить вона з Угнова, пов. Рава Руська. Хто знав би про неї або вона сама, прошу зголоситись на адресу:

GEORGE GUMOSKI
500 East 13th Street
New York 9, N. Y.

ТАРЗАН, ч. 1347. Приятель у біді.

Коли його батько впав мертвий, малий Петрусь почав плакати. Плач розбудив нагло інтерес Джака до дитини.

„Тепер вже справа піде гладко" — радувався Рауль, коли став підносити дитину.

Дитина розкричалася зо страху. „Стули писок, бахоре" — заскреготав апаша, потрясаючи дико дитиною.

В тій же хвилині Джако кинувся на нього.